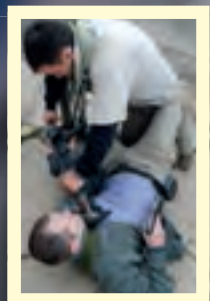


MANUÁL OBRANNÉ STŘELBY II

Pavel ČERNÝ
Ondřej DUŠEK
Václav VINDUŠKA

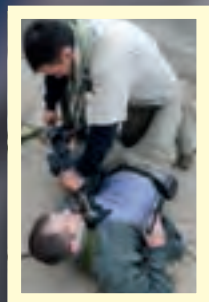
Defenzivní a taktické použití pušky a brokovnice



MANUÁL OBRANNÉ STŘELBY II

Pavel ČERNÝ
Ondřej DUŠEK
Václav VINDUŠKA

Defenzivní a taktické použití pušky a brokovnice



Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Následující text nemá v žádném případě za účel jakkoliv propagovat násilí, základním posláním této knihy je naopak šířit osvětu, jak se agresorovi zákonným způsobem co nejlépe bránit. Autoři taktéž neručí za jakékoliv škody na zdraví a majetku, způsobené chybným výkladem, nesprávným provedením nebo případnou tiskovou chybou. Současně se také distancují od jakéhokoliv nezákonného či jiného zneužití předkládaných informací a postupů kterýmkoliv z čtenářů. Upozorňujeme, že k aplikaci uvedených technik se zbraní je nutné dodržovat nejvyšší míru opatrnosti, jakož se i striktně řídit všemi bezpečnostními zásadami a legislativními normami!

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Pavel Černý, Ondřej Dušek, Václav Vinduška

MANUÁL OBRANNÉ STŘELBY II

Defenzivní a taktické použití pušky a brokovnice

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5043. publikaci

© Grada Publishing, a.s., 2013
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2013

Fotografie Pavel Černý a archiv autorů
Odpovědná redaktorka Magdaléna Jimelová
Jazyková úprava Gabriela Janů
Grafická úprava a sazba Jakub Náprstek
Počet stran 320
První vydání, Praha 2013
Vytiskla Tiskárna PROTISK, s.r.o., České Budějovice

ISBN 978-80-247-4427-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-8175-4 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8178-5 (ve formátu EPUB)

Věnováno Regimu,
který po svém zranění v Afghánistánu
nyní vede svůj největší boj...



A pak také všem těm,
kteří během své nebezpečné a obětavé služby
přišli o zdraví nebo dokonce o život.
Příslušníkům armády, policistům, strážníkům,
hasičům, záchranářům...

Obsah

Předmluva	10
-----------------	----

Úvod	12
------------	----

1 Fáze I 13

1.1 Proč vlastně „dlouhá“?	13
----------------------------------	----

1.2 Puška/karabina	15
--------------------------	----

1.2.1 Útočné pušky	16
--------------------------	----

1.3 Brokovnice	22
----------------------	----

1.3.1 Druhy a vlastnosti bojových brokovnic	23
---	----

1.4 Výcvik s dlouhou zbraní.....	29
----------------------------------	----

1.4.1 Základní pomůcky	29
------------------------------	----

1.4.2 Specifika „dlouhých“	30
----------------------------------	----

1.4.3 Bezpečnost „s dlouhými“	31
-------------------------------------	----

1.4.4 Oko–ruka... ..	34
----------------------	----

1.4.5 Postoj	35
--------------------	----

1.4.6 Poloha zbraně v ruce	36
----------------------------------	----

1.4.7 Pozice „boxera“	40
-----------------------------	----

1.4.8 Opora pažby o tělo.....	43
-------------------------------	----

1.5 Základy střelby z dlouhých zbraní	45
---	----

1.5.1 Nabíjení.....	45
---------------------	----

1.5.2 Míření.....	49
-------------------	----

1.5.3 Spouštění	53
-----------------------	----

1.5.4 Vybíjení	54
----------------------	----

1.6 Péče o dlouhé zbraně	57
--------------------------------	----

1.6.1 Čištění	57
---------------------	----

1.6.2 Údržba.....	64
-------------------	----

2 Fáze II	68
2.1 Nácvik dynamické střelby z dlouhých zbraní	68
2.1.1 Vybavení pro Fázi II.....	68
2.1.2 Pohotovostní polohy.....	70
2.1.3 Nahození – přilícení	72
2.1.4 Míření při dynamické střelbě.....	75
2.1.5 Několikanásobný výstřel.....	78
2.1.6 Kontrola cíle a okolí	81
2.1.7 Střelba v různých polohách	83
2.1.8 Přenášení střelby na více cílů	89
2.1.9 Užití dlouhé zbraně za krytem	91
2.1.10 Střelba v pohybu	94
2.1.11 Závady u dlouhých zbraní	98
2.2 Specifika užití pušek/karabin	100
2.2.1 Střelba na delší vzdálenosti	100
2.2.2 Vlastnosti puškových nábojů	101
2.2.3 Hlaveň	117
2.2.4 Nastřelování	120
2.2.5 Negativní vlivy	129
2.2.6 Využití opory.....	131
2.2.7 Řešení závad u pušek.....	136
2.2.8 Bojové přebití u pušek	137
2.3 Specifika užití brokovnic	145
2.3.1 Střelivo do brokových zbraní	145
2.3.2 Bezpečnost s brokovnicí	162
2.3.3 Střelba z opakovací brokovnice.....	163
2.3.4 Brokovnice v různých polohách.....	165
2.3.5 Střelba od pasu?	166
2.3.6 Dobíjení u brokovnic.....	167
2.3.7 Nouzové dobití jednoho náboje	171
2.3.8 Systém záměny jednoho náboje	172
2.3.9 Řešení závad u brokovnic	174
2.4 Specifika tréninku dynamické střelby z dlouhých zbraní.....	176
2.4.1 Puška	176
2.4.2 Brokovnice.....	180
2.5 Příklad komplexního tréninku	183
2.5.1 Puška	183
2.5.2 Univerzální standardní cvičení	184
2.5.3 Brokovnice.....	186

3 Fáze III 188

3.1 Příprava dlouhé zbraně pro reálné využití 188

3.1.1 Doplnky a příslušenství	188
3.1.2 Montážní systémy	190
3.1.3 Taktické svítilny	191
3.1.4 Zaměřovací prostředky	197
3.1.5 Kompenzátory a ústňová zařízení	206
3.1.6 Přídavné rukojeti	209
3.1.7 Zásobníky	211
3.1.8 Závěsné popruhy a nosné systémy	219
3.1.9 Pažby	226
3.1.10 Dvojnožky	228
3.1.11 Výbava či střelecké umění?	231

3.2 Speciální dovednosti 231

3.2.1 Příprava dlouhé zbraně pro bezprostřední užití	232
3.2.2 Využití krytů během ozbrojeného střetnutí	236
3.2.3 Přesnost kontra netradiční polohy zbraně	240
3.2.4 Záměna „dlouhé za krátkou“	242
3.2.5 Taktická výměna zásobníků u pušky	250
3.2.6 Taktické dobíjení brokovnice	254
3.2.7 Znovunabití brokovnice v bojové situaci	257
3.2.8 Brokovnice jako otevírací nástroj	258
3.2.9 Střelba dávkou?	262
3.2.10 Použití dlouhé zbraně z vozidla	264
3.2.11 Dlouhé zbraně v uzavřených prostorech	269
3.2.12 Dlouhá zbraň v těsném kontaktu	271
3.2.13 Užití dlouhé zbraně po zranění	279
3.2.14 Týmová cvičení	285
3.2.15 Realita kontra bezpečnost	293
3.2.16 Výcvikové pomůcky a vybavení pro Fázi III	295

Závěr 302

Použité a související zdroje 304

 STŘEŽÍ-LI SILNÝ MUŽ V PLNÉ ZBROJI SVŮJ PALÁC, JEHO MAJETEK JE V BEZPEČÍ.

LUKÁŠ 11/21, NOVÝ ZÁKON

OPRÁVNĚNÁ OBRANA NENÍ JEN PRÁVEM, ALE PŘÍMO NEVYHNUTELNOU POVINNOSTÍ PRO TOHO, KDO JE ODPOVĚDNÝ ZA ŽIVOT JINÉHO, ZA RODINU ČI ZA STÁT. NANEŠTĚSTÍ SE STÁVÁ, ŽE POTŘEBA UČINIT AGRESORA NESCHOPNÝM PÁCHAT ŠKODY NĚKDY VYŽADUJE VZETÍ JEHO ŽIVOTA. V TAKOVÉM PŘÍPADĚ JE TENTO OSUDOVÝ DŮSLEDEK MOŽNÉ PŘÍČST AGRESOROVÍ, JEHOŽ ČINY K TĚTO ÚJMĚ VEDLY, I KDYBY NEBYL MORÁLNĚ ODPOVĚDNÝ PRO NESCHOPNOST JASNÉHO ÚSUDKU.

JAN PAVEL II.

MÁ-LI NĚKDO ZBRAŇ A SNAŽÍ SE VÁS ZABÍT, JE PŘIMĚŘENÉ BRÁNIT SE STŘELBOU Z VLASTNÍ ZBRANĚ.

TIBETSKÝ DALAJLÁMA

I KDYŽ NÁSILÍ V OBRANĚ VŽDY BUDE V OČÍCH LIDÍ PEVNÝCH ZÁSAD SMUTNOU NEZBYTNOSTÍ, MNOHEM HORŠÍ BY BYLO, KDYBY PACHATELÉ ZLA VLÁDLI SPRÁVEDLIVÝM.

SV. AUGUSTIN

KDE NENÍ JINÉ MOŽNOSTI, LEČ ZBABĚLOST NEBO NÁSILÍ, RADÍM SÁHNOUT K NÁSILÍ.

MAHÁTMÁ GÁNDHÍ

POKUD MĚ NĚKDO NAPADNE S ÚMYSLEM MĚ ZABÍT, TAK SE BUDU BRÁNIT VŠEMI DOSTUPNÝMI PROSTŘEDKY A V PŘÍPADĚ NUTNOSTI NÁSILNÍKA ZABIJU. AŤ ZAHYNE TEN, KDO MÁ ŠPATNÝ ÚMYSL.

T. G. MASARYK

MÍRNÁ POVAHA SLUŠNÉHO ČLOVĚKA LÁKÁ RVÁČE; NA DRUHÉ STRANĚ ZBRANĚ HO STEJNĚ JAKO ZÁKONY ZASTRAŠUJÍ A DRŽÍ V PATŘIČNÉM RESPEKTU, A JSOU ZÁRUKOU POŘÁDKU STEJNĚ JAKO MAJETKU.

THOMAS PAINE

UHÝBAT PŘED BOJEM, VYŽADUJE VÍCE OBĚTÍ NEŽ BOJ SÁM.

KAREL MARX

STRACH ZE ZBRANÍ JE ZNAKEM SEXUÁLNÍ A EMOCIONÁLNÍ NEDOSPĚLOSTI.

SIGMUND FREUD 

Předmluva

Když jsme byli skoro po osmi letech znovu osloveni nakladatelstvím Grada a vyzváni k další případné spolupráci, začali jsme přemýšlet především o tom, co nezaznělo v původní knize, tj. *Manuálu obranné střelby*. Tato kniha zaznamenala až překvapivý úspěch – v Čechách a na Slovensku se jí prodalo kolem deseti tisíc kusů. Při další analýze a shromažďování potřebných poznatků jsme začali uvažovat především o jakési nadstavbě dosavadní knihy, která by byla zaměřená na brokovnici a samonabíjecí pušku, tedy o komplexní specializované učebnici, která by dala vodítka pro výcvik i s dlouhými zbraněmi, a to v souladu s nejnovějšími světovými trendy obranné a taktické střelby. Původně tak mělo jít, z hlediska ucelenosti „defenzivního programu“, pouze o jakýsi doplněk k dosavadní pistoli. Nakonec se nám však informací nakupilo tolik, že bylo následně rozhodnuto věnovat právě dlouhým zbraním celou samostatnou publikaci. Ta svým rozsahem následně překonala první zmíněné dílo.

O tom, že si *Manuál II* (jak byla tato nová kniha pracovně nazývána) cílený na konfrontační použití dlouhých zbraní svou existenci i v našich podmínkách plně zaslouží, jsme neměli větších pochyb. Kromě případného vedlejšího využívání v rámci výcviku státních ozbrojených složek, jako k tomu nakonec široce docházelo i v případě první knihy, pevně doufáme, že ani pro čistě privátní sektor nebude tento nový výcvikový handbook nezajímavým. Pro některé bude využitelný i prakticky, a to nejen pro ty z obvyklejších vlastníků, kteří jednou mohou využít svou dlouhou zbraň k tzv. obraně domova. I mezi mými nejbližšími kamarády je celá řada těch, kteří v rámci tzv. kontraktorské profese intenzivně po léta používali vojenskou pušku coby hlavní nástroj k výkonu soukromých bezpečnostních činností. A lidí, kterým mohou být dovednosti s dlouhou zbraní velmi užitečné někde na dalekých, krajně nebezpečných místech naší planety, je i v našich končinách stále více a více. Nakonec, i já sám jsem čas od času v zemích, jako Afghánistán nebo Kongo, měl v rámci svých pracovních činností k dispozici i Sa58 nebo Kalašnikov.



Na knize spolupracovalo mnoho z těch, kteří u nás jak po teoretické, tak po praktické stránce představují v oboru naprostou špičku. Ti, kteří práci na sobě samých i na svých četných svěřencích věnovali obrovské životní úsilí, a za nimiž také stojí vskutku nemalé výsledky. Největší podíl z nich pak měli především Václav Vinduška a Ondřej Dušek.

První z nich, spolupracující s námi už na prvním *Manuálu*, se dokázal propracovat na absolutní vrchol Praktické střelby IPSC, zejména pak v náročné disciplíně „Tri Gun“, tedy v závodu „tří zbraní“. V současnosti je díky mistrnému zvládnutí spektra celého tria, tedy „pistole, puška, bro-

kovnice®, po světě vnímán jako jeden z mála nejvšestrannějších střelců této planety (mimo 23 domácích nejvyšších titulů se stal i dvojnásobným mistrem Evropy, jednou byl druhý...). Za zmínku také stojí, že Václav Vinduška v rámci své služby u předního protiteroristického útvaru střelecky inspiroval mnohé jeho příslušníky i instruktory dalších specializovaných složek ozbrojených sil. Za svého armádního působení, coby instruktor jednotky SOG (Special Operations Group), pak systémově zapracovával nejmodernější trendy střelecké přípravy do systému výcviku této nově vzniklé speciální jednotky. Výsledky celoživotní práce tohoto renomovaného instruktora navíc ovlivnily podobu ovládání služebních zbraní i u dalších mnoha jednotek zvučných jmen. Jeho cenné zkušenosti a četné praktické poznatky byly také využity v projektu nové samonabíjecí pušky 5,56 PAR Mk3, na jejímž vzniku a mnoha detailech konstrukce má tento excelentní, mezinárodně uznávaný střelec opravdu „lví podíl“.



Také Ondřej Dušek, můj bývalý student, už po dlouhá léta intenzivně působí v soutěžní oblasti praktické střelby IPSC, kde dosáhl největších úspěchů právě na poli dlouhých zbraní. K těm má také velmi blízko i z hlediska své profese. Po své kariéře u policie i on zvolil pro další profesní dráhu jednotku SOG. Zde pak, coby týmový operátor, prodělal několik zahraničních misí, na kterých získával bojové



zkušenosti i v několika přímých střetech. Následně pak u této elitní protiteroristické jednotky vykonával funkci střeleckého instruktora. V současnosti vede střeleckou přípravu pro ochránce ministra obrany a zároveň je považován za jednoho z největších odborníků v oblasti vojenských zbraňových systémů jednotlivce, zvláště pak co se týká US pušky M4. Znáám je i svou značně širokou publikační činností v odborných časopisech na téma zbraní a výcviku.

S touto knihou nám pomáhala i řada dalších spolupracovníků – z nich bychom zde chtěli poděkovat především plk. Ing. Bohumilu Plankovi, CSc., který jako uznávaný odborník v oboru balistiky tuto publikaci obohatil svými cennými poznatky.

Na závěr bychom také chtěli vyjádřit svou vděčnost i všem dalším, kteří se rovněž na této knize podíleli svou radou či pomocí – a nebylo jich opravdu málo. Naprosto všechny je však kvůli omezenému obsahu lze uvést jen stěží, a také to pak u většiny z nich povaha jejich profesionální činnosti dost dobře neumožňuje. Tak alespoň takto: Masáku, „Pejsku“ Victore, Any, Špupáre, Omoňáku, Miku, Kráto, Borisi a Venánku... Díky vám moc...

Pavel Černý

Úvod

KDO NEMÁ MEČ, AŽ PRODÁ PLÁŠT A KOUPI SI JEJ.

JEŽÍŠ NAZARETSKÝ, LUKÁŠOVO EVANGELIUM, 22:36

Tato kniha má primárně sloužit jako výcvikový manuál k co nejefektivnějšímu ovládnutí dlouhých zbraní v rámci sebeobránné střelecké situace. I když je sice možné následující text užívat zcela samostatně, největšího přínosu se dosáhne, bude-li mít čtenář v době studia tohoto materiálu již přečtenou předchozí knihu – tj. *Manuál obranné střelby* (dále jen *Manuál I*), zaměřený na komplexní průpravu s krátkou zbraní (popřípadě bude-li mít zde obsažené dovednosti do jisté míry již prakticky zvládnuté). Nemálo technik, jakož i tréninkových metod a taktických postupů, je totiž jak u výcviku sebeobránné střelby z pistole, tak i ze samonabíjecí pušky či brokovnice velmi obdobných nebo dokonce zcela totožných. Proto se jeví poněkud zbytečné a z hlediska omezeného obsahu i poměrně nemožné, některé statě z prvního dílu prakticky celé znovu přepisovat. Kvůli tomu, že se zde budeme na mnoha místech odkazovat na některé ze statí obsažených v *Manuálu I*, lze proto doporučit práci s oběma knihami. I když dovednosti a znalosti z předchozí knihy při četbě následujících stran rozhodně nejsou podmínkou, jsou neoddiskutovatelnou výhodou.

Hlavní části jsou v tomto *Manuálu II* koncipovány obdobně jako v předchozím díle. I zde je komplexní výcvik obranné střelby rozdělen do tří základních fází. Vyšší fáze v sobě zahrnuje dovednosti fáze či fází předchozích a s pokročilejšími programy současně vždy rostou i nároky na úroveň pozornosti a bezpečnostní návyky střelce.

Fáze I zahrnuje jak některé nezbytné základní teoretické informace a bezpečnostní zásady, tak i základy manipulace s dlouhými zbraněmi a jejich údržbu. Jsou zde také primárně probírány dovednosti nezbytné pro zvládnutí mířené střelby ze základního postroje.

Náplň **Fáze II** tvoří v úvodu škála střeleckých technik, které shrnujeme pod pojem dynamická střelba. Dále jsou zde širším způsobem rozvedena specifika jak pro samonabíjecí pušky, tak i brokovnice, a také jsou detailně probírány zvláštnosti užívání těchto dvou koncepčně dosti odlišných zbraní.

Ve **Fázi III** se již cíleně zaměřujeme především na oblast reálné střelecké konfrontace. V úvodu jsou nastíněny praktické možnosti úprav zbraní, jakož i úloha doplňků a užitného příslušenství. Následující kapitoly jsou věnované speciálním technikám a postupům, vše v kontextu potřebného zpracovávání souvisejících taktických prvků.



Fáze I

1.1 Proč vlastně „dlouhá“?

TOTALITNÍ STÁT MŮŽE DĚLAT VELKÉ VĚCI, ALE JEDNU VĚC UDĚLAT NEMŮŽE: NEMŮŽE DÁT DĚLNÍKOVI V TOVÁRNĚ PŮŠKU A ŘÍCT MU, ABY SI JI VZAL DOMŮ A MĚL JI V LOŽNICI. PŮŠKA VISÍCÍ NA ZDI DĚLNÍKOVA PŘÍBYTKU NEBO FARMÁŘOVY CHÝŠE JE SYMBOLEM DEMOKRACIE. A JE NAŠIM ÚKOLEM DOHLÉDNOUT, ABY TAM ZŮSTALA.

GEORGE ORWELL



Zaobírat se užitím dlouhé palné zbraně pro sebeobranu v našich končinách může leckomu zavánět propagací ozbrojování občanů a naváděním k řešení všemožných problémů střelbou. To ale rozhodně není záměrem této publikace. Rozsah a obsah *Manuálu II* je v souladu jak s legislativním stavem v oblasti držení, nošení a užití palných zbraní v našem státě¹, tak i s realitou, tedy nezpochybnitelným nárůstem násilné trestné činnosti se zbraní. Účelem tohoto díla není rozebírat legislativu ČR ve srovnání s podmínkami pro držení zbraní v USA nebo jinde v Evropské unii (tedy na jedné straně výrazně liberálnější, na straně druhé o poznání restriktivnější), ale věnovat se spíše jen technické a taktické stránce věci, tedy bezpečnému zacházení s dlouhou palnou zbraní a jejím případným užitím v podmínkách nutné obrany a krajní nouze (popřípadě zákonného použití služební zbraně příslušníky oficiálních ozbrojených složek). Cílem této publikace také není jakkoliv nabádat k rozšiřování řad soukromých držitelů dlouhých palných zbraní. To, zda se občan

ozbrojí, nebo ne, je v demokratické společnosti jen a jen na jeho rozhodnutí a na platných zákonných normách. Pokud již ale dlouhou zbraň držíte a případně i nosíte, právě vám je tento *Manuál II* určen. Autoři i spoluautoři pevně doufají, že tato publikace vždy poslouží jen a pouze těm uživatelům dlouhých zbraní, kteří ctí zákony a zbraně užijí pouze jako nejzazší prostředek v případě nutné sebeobran.

¹ Dle současné platné legislativy není přesněji definováno, zda pro účely sebeobran (tzn. ochrana života, zdraví a majetku ve smyslu ustanovení § 28 a 29 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších změn – krajní nouze/nutná obrana) bude pořízena zbraň krátká nebo dlouhá (pro případné užití v sebeobraně by se však zřejmě následně nezohledňovalo, pro jaký účel byla původně pořízena, ale to, za jakých konkrétních okolností byla použita – tzn. přiměřenost obrany povaze útoku). Stojí rovněž za to zde poznamenat, že dle současných zákonů (tj. zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších změn /zákon o zbraních/ – stav k červnu 2012) však musí být nošena skrytě a soukromý vlastník může nosit najednou nanejvýš dvě zbraně.

Praktické důvody, proč je v mnoha případech lépe ohrožení čelit právě dlouhou zbraní, jsou zřejmé – například vyšší zastavovací síla, nesrovnatelná s krátkou palnou zbraní, nepoměrně zvyšuje šance na eliminaci útočníka (či případně i nějakého agresivního, velmi vitálního zvířete). Také zde můžeme zmínit i vyšší nábojovou kapacitu nebo lepší alternativu k využití více doplňků, než je tomu u krátkých zbraní – tj. taktických zařízení k nasvícení cíle nebo optických zaměřovacích systémů. Stranou pak rozhodně nestojí ani psychologický aspekt dlouhých zbraní – tím je míněn „jistější pocit“ uživatele, který má čelit ohrožení vlastního života konfliktu a na druhé straně „respekt“ u protivníka. Už samotný pohled do impozantního ústí brokovnice ráže 12 může nejednomu z gaunerů sebrat vůli k další akci...

Cílovou skupinou, pro kterou je tento manuál určen, jsou mimo příslušníků ozbrojených složek i soukromí držitelé dlouhých palných zbraní, kteří chtějí vědět, jak ovládat své zbraně nejen co nejbezpečněji, ale též efektivně. Ovšem je třeba říci, že se zde uvedenými zásadami mohou klidně řídit i například hajní, myslivci či členové myslivecké stráže, kteří se pohybují po lesích s dlouhými zbraněmi a mohou se pak stát cílem útoků pytláků. A potom v neposlední řadě také sportovci, kteří doma mají mnohdy uloženy právě jen dlouhé zbraně a v případě útoku na jejich domácnost nemusí mít jiné volby dostatečně účinného obranného prostředku. K tomu připočteme už v úvodu zmíněný fakt, že stále více lidí z našich končin se dostává k výkonu profese v bezpečnostním sektoru v dalekých zahraničních rizikových zónách, jako je Irák, Afghánistán či některé ne zrovna poklidné africké státy. A právě zde je primární zbraní, odpovídající řešení případných střeleckých konfrontací, regulérní pěchotní puška, zatímco v Evropě běžnější pistole je tu spíše kuriozitou.



Další scénáře, kdy by bezúhonnému občanovi jednou mohla přijít vhod dostatečně účinná zbraň, je pro většinu lidí obtížné si vůbec jen připouštět. Nedávné masové a nečekaně brutální pouliční nepokoje v tak pokojné, vyspělé a demokratické zemi, jakou je Velká Británie, však naznačily cosi naprosto nepochopitelného a současně i varujícího. Šokující události, které doposud bývaly motivem jen některých fantazijních katastrofických filmů, se staly bohužel realitou. Skupiny bezohledných násilníků a vandalů zde naplnily ulice velkých měst a po několik dlouhých dní beztrestně rabovaly a terorizovaly slušnou část obyvatelstva, aniž by stát dokázal této explozi násilí nějak účinně čelit. A občané, naprosto bezbranní díky místní důkladné „odzbrojovací“ legislativě, tak byli naprosto vydáni napospas řádícím davům kriminálních. Jaké by byly důsledky často předpovídaného totálního zborcení ekonomických systémů v té bohatší a civilizovanější části světa, lze jen stěží odhadnout. A co by pak dokonce způsobila nějaká katastrofa obrovských rozměrů, která by mohla vrátit lidstvo prakticky až do doby kamenné, na to je těžké i jen pomyslet. V takových chvílích by to bohužel byla opět jen zbraň a dovednost ji používat, co by možná rozhodovalo o bytí a nebytí nás a nejbližších lidí kolem. Mnozí tak mohou vnímat vlastnění a co nejdokonalejší efektivní ovládnutí své zbraně i jako určitý znak odpovědnosti vůči svým nejbližším.

Nezbývá než věřit, že podobné apokalyptické vize snad v dohledné době nenastanou. Ale jak pravil jeden moudrý člověk, je rozhodně lepší být připraven, než pak nemile překvapen.

1.2 Puška/karabina

JE POŠETILOSTÍ VĚŘIT, ŽE VÁLKU JE MOŽNO VYBOJOVAT ROKOVÁNÍM NEBO MODLITBAMI.

TITUS LIVIUS

Jednou z hlavních předností pušky je nejen vysoký „stop efekt“ vysokoenergetických nábojů a jejich nadprůměrná průbojná schopnost, ale i jistá všestrannost – tzn. možnost efektivního použití zbraně ve velkém spektru vzdáleností, od těsného kontaktu po možnosti eliminovat cíle až na stovky metrů (viz balistické vlastnosti dále zmíněných nábojů, kapitola 2.2.2). My se zde budeme bavit především o původně vojenských rážích tzv. útočných pušek. A to 7,62×39 (neboli 7,62 vz. 43 – viz kapitola 2.2.2.1) a také 5,56×45 NATO (nebo jeho civilní verze .223 Remington – viz kapitola 2.2.2.2). Ty se z našeho pohledu, tedy z hlediska rozšíření zbraní a jejich vhodnosti pro již zmíněné účely, jeví asi nejzajímavějšími. V této knize však pod pojmem primární zbraň rozhodně nemíníme dlouhé zbraně, konstruované na devítimilimetrové náboje. Ty jsou užívány téměř výhradně v policejním sektoru (např. HK MP5 – viz obr. 1, starší UZI apod.), kde dávají strážcům zákona především šanci přesnějšího zásahu nábojem, který je jinak spíše tradičně užíván převážně do samonabíjecích pistolí². Zkrátka, pokud to připodobníme k motorcům, tak pro rychlostní soutěž je místo „padesátky“ lépe preferovat spíše „půllitr“, tedy něco jako kubaturu 500...



Obr. 1

V souladu s moderními trendy totiž směřujeme spíše k tomu, že pokud mi stojí za to vzít si dlouhou zbraň se všemi nevýhodami její délky a nekompatnosti, ať to už zkrátka „stojí za to“³. Také pokud jsme se zmiňovali o užití dlouhé zbraně v rámci výkonu defenzivních bezpečnostních činností v rizikových zemích, bude zde devítimilimetrová dlouhá zbraň k dispozici jen sotva. Pokud by ale k mání byla, udělali bychom asi chybu, pokud bychom si ji dobrovolně vybrali – pro případnou přestřelku na několik set metrů s ní pak čelit tak obvyklým Kalašnikovům, to by nemusel být zrovna moc dobrý nápad. Výrazně slabší náboj 9 mm Luger také prostřelí méně potencionálních krytů, nedokáže překonat ani nižší stupně balistické ochrany nebo například není tolik efektivní proti protivníkům ve vozidle. Jak někteří říkají – „než devítkový samopal, radši pistoli, kterou u sebe navíc lépe uschovám“.

² I v policejním sektoru je ale v posledních letech znát výrazná tendence nahrazování devítimilimetrových samopalů neporovnatelně účinnějšími útočnými puškami, které ještě před lety bývaly spíše jen armádní záležitostí. Hlavními důvody jsou jednak stupňující se boj proti terorismu, odehrávající se i v civilním sektoru, a pak také stále mohutnější výzbroj pachatelů trestné činnosti, a to nejen členů organizovaných gangů. Nezřídka jak v USA, tak i v Evropě občas nastávaly momenty, že bezpečnostní složky vybavené tradičními policejními zbraněmi, mohly být při střetu s protivníkem, vybaveným i běžnou loveckou puškou, výrazně handicapované.

³ V této knize se také nebude pojednávat o některých méně typických zbraních, které jsou určitým kompromisem mezi útočnou puškou a samopalem. Jedná se o kompaktní typy FN P90 (ráže 5,7×28) a HK MP7 (ráže 4,6×30). Nejen že jde o zbraňové systémy, které zrovna nepatří mezi nejrozšířenější, ale jedná se také o typy, které jsou užívány výhradně ve služebním sektoru.

Přesto nemálo toho, co se v této knize ohledně výcviku s dlouhou zbraní uvádí, je současně využitelné nejen pro zmíněné služební devítimilimetrové samopaly, ale i třeba pro některé civilní karabiny na pistolový náboj – například Marlin 9, Ruger SR-9, Beretta Cx4 Storm apod.

1.2.1 Útočné pušky

ZBRANĚ PRO LOV, SPORT A SEBEOBHRANU VZNIKLY JAKO PRVNÍ A ZANIKNOU JAKO POSLEDNÍ.

GENERÁL MICHAIL TIMOFEJEVIČ KALAŠNIKOV

Co jsou to vlastně tzv. útočné pušky, o kterých se budeme dále zmiňovat? Cesta k řešení, které nyní prakticky převládá ve všech armádách dnešního světa, nebyla právě jednoduchá. Jak se už na počátku druhé světové války zjistilo, pušky ještě z dob první světové války, používající velkou výkonnou munici, byly vhodné spíše pro statické postřelování cílů na stametrové vzdálenosti. Takových střetnutí však nemuselo být v určitých fázích mobilních bojů mnoho a karabiny na výkonnou munici – např. 7,92×57 – jako Mauser K 98 Kahr, se ukazovaly pro takovou podobu války příliš těžké, neohrabané a navíc nedisponovaly dostatečnou nábojovou kapacitou. Zpětný ráz výstřelu s nábojem, užívaným tehdy současně i do běžných kulometů, byl navíc markantní, a pokusy využít jej u lehčích ručních zbraní střelících dávkou tak vedly spíše do slepých uliček. Vzhledem k větším rozměrům a nemalé hmotnosti takového střeliva voják také unesl pouze omezené množství munice.

Již zmíněné samopaly – tedy kompaktní samočinné zbraně, využívající střelbu dávkou pistolovou municí (např. 9 mm Luger) – byly tenkrát shledány vhodnými i náležitě flexibilními pro rychlá střetnutí v nejtěsnějším kontaktu a boje v budovách. Vzhledem k menší energii munice však postrádaly schopnosti kvalitního zásahu cíle na vzdálenosti nad 100 metrů. Zkušeni vojáci také kritizovali i poměrně nedostatečnou zastavující schopnost proti živé síle a chybějící účinnost proti případným krytům.

Němci proto ve druhé polovině druhé světové války přišli s novým revolučním nábojem 7,92×33 (viz obr. 2), a ten pak použili do řady tehdejších nejnovějších zbraní – MP 43 a Stgw 44, proslulých Sturmgewehrů (viz obr. 3). Tyto zbraně se pak v poválečném období staly nemalou inspirací pro konstruktéry Sovětského svazu při výrobě AK47 (viz dále). Američané v téže době současně zaváděli samonabíjecí (a posléze i samočinnou) karabinu M1⁴ na přelomový US náboj .30 Carbine (viz obr. 4). V průběhu dalších let konstruktéři přicházeli s dalšími a dalšími zbrojními systémy obdobné koncepce. A ty se prakticky objevují dodnes. Mezi nimi vznikly i ty, o kterých se zde dále budeme bavit především, a zaměříme se na ně s ohledem na způsob jejich obsluhy a vedení efektivního způsobu výcviku.

Učit se praktickému ovládání veškerých existujících systémů, užívaných v současnosti, by bylo sotva možné. Co se týče specifické oblasti puška/karabina se z uvedených důvodů dále v této knize soustředíme především na tři hlavní konstrukce. Na jakési trio pro nás těch „nejzájmovějších“ zbraní:

Sa58 (náboj 7,62×39) a všechny možné její varianty. Důvod výběru je jasný – nejen že šlo na dobu svého vzniku o mimořádně vydařený zbraňový systém, který je poměrně lehký a též vysoce funkční, ale především v Čechách jde o místně velmi rozšířenou a až kultovně oblíbenou zbraň. Desetiletí už slouží coby pěchotní zbraň jednotlivce v rámci armádních sil⁵ a její sportovní samonabíjecí klony jsou u nás mezi sportovními střelci v současnosti masivně rozšířeny.

⁴ Původně šlo o lehkou zbraň, určenou pro důstojníky, seržanty, obsluhy zbraní a posádky těžké techniky. Tato lehká a kompaktní puška měla u frontových jednotek především nahrazovat jen omezeně účinnou pistolí.

⁵ V současnosti je povolna nahrazována novou útočnou puškou CZ805 BREN.



Obr. 2 Náboj 7,92×33.



Obr. 3 Sturmgewehr.



Obr. 4 Karabina M1 v ráži .30 Carbine.



Obr. 5 Sa58 v pískovém maskovaném provedení jako první výzbroj tehdy nově vzniklého útvaru SOG.

AK (náboj 7,62×39), tedy škála zbraní, pocházející (či konstrukčně vycházející) z legendárního sovětského systému Michaila Timofejeviče Kalašnikova. Jde o robustní, jednoduchou a až pověstně odolnou zbraň, která během půlstoletí své existence doslova zaplavila celou zeměkouli. Dá se s ní proto setkat doslova v každém koutu současného světa – její plošné rozšíření je rozhodně pádným důvodem pro to, abychom se jí z hlediska univerzálnosti výcviku intenzivněji věnovali.



Obr. 6 Některé ze zbraní se pro jejich uživatele mohou stát doslova srdeční záležitostí. Tento Kalašnikov, vyfocený jedním z autorů v Afghánistánu, je nejen umělecky nazdoben omotanou bužírkou, ale je doplněn i postrojem se sumkami osazeným dekorativními cvočky.

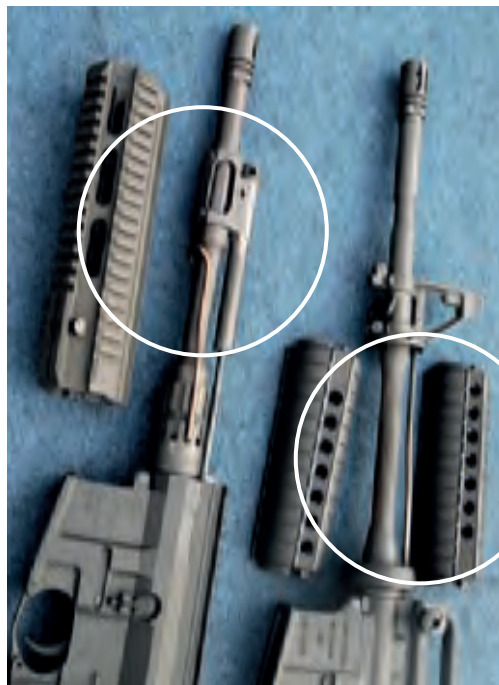
AR15/M4⁶ (náboj 5,56×45). Těto skupině zbraní zde věnujeme pozornost zejména z hlediska její neoddiskutovatelné perspektivnosti – původně se jedná o americký armádní mikro-rážový systém, který se stal po postupném vylepšování typickou zbraní speciálních jednotek ekonomicky nejvyspělejších zemí. Počet jejích uživatelů se nadále rozšiřuje a časem tak půjde o jednu z nejčtenějších moderních zbraní. Poslední, tzv. pístové verze (jako je u nás nově vyráběná PAR Mk3), představují nejvyšší vývojový počín této konstrukce, jak z hlediska uživatelského designu, tak přesnosti i spolehlivosti.



Obr. 7 Různě upgradované zbraně M4 příslušníků armádní speciální jednotky.

⁶ Vzhledem k určení zbraně pro sebeobranu se zde budeme zabývat veskrze jen kratšími verzemi – tedy karabinami, pro které se „lidově“ vžil označení M4. My tento hovorově vžitý termín budeme pracovní občas užívat, i když to odborně není zcela přesné – neboť M4 značí zbraň zavedenou do ozbrojených sil USA s přesnými TTD. Nicméně mimo USA je úplně běžné pod označením M4 spatřovat jakoukoliv kratší verzi standardní pušky M16 (pozn.: zatímco označení AR15 zahrnuje veškeré zbraně této konstrukční řady včetně civilních, v případě M16 pak jde o klasickou standardní pěchotní pušku ozbrojených sil USA).

Klasická puška řady AR-15 má princip samonabíjecí funkce založen na odběru spalných plynů z vývrtu hlavně, jež působí přímo na sestavu závěru (tzv. DGI – Direct Gas Impingement). Tato konstrukce je teoreticky nesmyslná, neboť jejím užitím dochází k přepouštění části spalných plynů (a tedy i nečistot) přímo do závěrového mechanismu zbraně. Prakticky ale systém funguje nade vší pochybnost více než dobře, zejména za podmínek dodržení základních zásad pravidelné údržby zbraně (původní potíže, kterými tyto zbraně zpočátku především ve vietnamské kampani trpěly, byly následným zdokonalováním systému postupně odstraněny). Jeho výhodou pak je nejen nižší hmotnost zbraně, ale i menší počet a hmota pohyblivých součástí, čímž je zajištěno ono legendární vynikající chování zbraní AR-15 při střelbě. Pistové aplikace karabiny M4 vznikly na základě požadavků příslušníků speciálních sil (SF), kteří působili po dlouhou dobu v extrémních podmínkách Iráku a Afghánistánu bez možnosti odpovídající péče o své zbraně. Právě proto následně vzešel požadavek na výrazné zvýšení spolehlivosti těchto jinak bezproblémových karabin M4. Tyto pušky shodné konstrukce s M4, ale doplněné o klasický píst se postupně staly hitem posledního desetiletí – bezesporu se jedná o řešení přispívající nejen k dalšímu zvýšení spolehlivosti systému, ale také usnadňující údržbu a čištění vzhledem k výrazně nižšímu znečišťování závěrového mechanismu.



Obr. 8 Rozdíl mezi původní verzí pušky na bázi AR15 a nejnovější pistovou verzí je markantní.



Obr. 9



Obr. 10



Při prvním pohledu na obě demonstované zbraně je asi i laikovi jasné, že v případě AK47 a Sa58 jde o značně rozdílná konstrukční řešení. Některé z kovářsky vyrobených zbraní AK jsou také ve srovnání s Sa58 takřka o 1 kg těžší (Sa58 váží 3,14 kg, např. čínský model AK přes 4 kg – což je rozdíl hmotnosti pistole – viz obr. 11). Znatelně vyšší hmotnost pak zásadně ovlivňuje schopnost pohotové manipulace a výrazně se projeví např. i při nutnosti dlouhodobého nošení zbraně v pohotovostní poloze (viz kapitola 2.1.2).

Obr. 11

Popis částí zbraně

Zde není účelem pojmenovávání veškerých dílů zbraní, o kterých tato kniha pojednává. To by bylo asi nejen zbytečné, ale také stěží možné. Soustředíme se tedy zejména na ty z částí, o kterých bude dále řeč především – a to hlavně z hlediska ovládání zbraně na střelnici, a pak také její nejnutnější údržby. Protože zbraňový systém Sa58 je v tomto ohledu u nás až notoricky známý, soustředíme se tu spíše na dvě ostatní skupiny zbraní – AK a AR15/M4.



Obr. 12 AK

Pouzdro závěru se zalisovanou nebo zašroubovanou hlavní (1), mířidla (2), plynový násadec (3), nadpažbí (4), předpažbí (5), víko pouzdra závěru (6), závěr s natahovací pákou (7), výhozní otvor (8), pistolová rukojeť (9), pojistka/přepřadovač (10), záchyt zásobníku (11), pažba sklopná nebo pevná (12).



Obr. 13 AR15/M4

Horní část pouzdra závěru⁷ (1) s usazenou hlavní (2), spodní část pouzdra závěru (3) s pevnou, případně teleskopickou pažbou (4), sestava závěru (5), napínací táhlo závěru (6), výhozí okénko s krytkou (7), pojistka/přepínač (8), spoušť (9), záchyt zásobníku (10), záchyt závěru (11), předpažbí (12), pistolová rukojeť (13), mířidla (14), zaměřovač (15), ústové zařízení hlavně (16), zásobník (17).

⁷ Kompletní sestava horní části pouzdra závěru se nazývá upper receiver, kompletní sestava spodní části pouzdra závěru lower receiver.

1.3 Brokovnice

LEPŠÍ MÍT SILNOU ZBRAŇ V RUKÁCH A NIKDY JI NEPOUŽÍT, NEŽ TLOUCT HOLOU DLANÍ O BRNĚNÍ NEPŘÍTELE A PROSIT O MILOST.

VINKO HAFNER

Nápad použít v boji zbraň, schopnost vypálit hromadnou střelu, je spjat už s počátkem vojenského využití střelného prachu. Výhodou bylo použití výrobně nenáročné primitivní hlavně nabité jakýmkoliv členitým materiálem, a zbraň s obrovským smrtícím účinkem byla na světě. Efekt výstřelu takového bojového prostředku zblízka do živé masy tehdejších sevřených šiků byl dle dobových pramenů zcela zničující. Tyto zbraně byly ovšem pro svou hmotnost jako výzbroj jednotlivce příliš neohrabané. Přes pozdější tzv. trombóny se po postupných změnách systému iniciace výstřelu stala i z brokovnic hodnotná zbraň. Zejména v amerických ozbrojených silách brzy získala svou tradici – ať již v občanské válce Severu proti Jihu, kam si svoje privátní lovecké zbraně ze svých domovů vojáci nezřídka nosili, nebo za první světové války, kde získala velkou oblibu jako tzv. Trench Gun (viz obr. 14), tedy „zákopová“ brokovnice Winchester 1897, opatřená bodákem. I když tehdy Němci opakovaně protestovali proti „nehumánnímu“ efektu takových zbraní, které prý odporovaly mezinárodním úmluvám (paradoxně v době všeobecného nasazení bojových plynů), pro příslušníky expedičního sboru byla dál oblíbeným a intenzivně užívaným „čisticím“ prostředkem. Brokové zbraně se pak užívaly i během druhé světové války, zejména v džunglích tichomořského bojiště, a velmi často pak i v průběhu vietnamské kampaně, kde pátrač týmu, tzv. „point man“, byl vpředu připraven při kontaktu užít její smrtící schopnosti na blízkou vzdálenost. I Britové, obzvlášť jejich zvláštní jednotky jako SAS, využívali brokovnice podobně při svém tažení v Malajsku a na Borneu. Zejména v městských střetech příslušníci americké námořní pěchoty užívali své Mossbergy M500/590 a Benelli M1014 (M4), dokonce v průběhu nedávného iráckého konfliktu. Ale nebylo to jen vojenské odvětví, kde docházelo k využití výhod, jaké má tzv. „shotgun“ (či „riotgun“ – tedy cosi jako zbraň proti nepokojům) s vysokým efektem hromadné střely.

Brokovnice, které byly za éry „divokého západu“ jednou z nejrozšířenějších zbraní, přítomné téměř v každé tehdejší domácnosti, se v USA také staly častým prostředkem k prosazování (a pochopitelně i porušování) zákona. Hrály tak v mnoha přestřelkách prim – od soubojů šerifů a mar-



Obr. 14 Pravzor dnešních bojových brokových zbraní – „Trench Gun“ Winchester 1897.



Obr. 15 Jedna ze současných brokovnic amerických armádních složek.

shallů, jako byl ten legendární u O. K. Corralu, až po řešení enormního nárůstu organizované zločinnosti prohibičních 30. let (mimořádně jeden z neúspěšnějších střelců všech dob, Jimmy Cirillo⁸ z newyorské policie, tehdy velkou část svých ozbrojených konfrontací se zločinci vyhrál právě s brokovou opakovací ráže 12). I když se úloha brokovnic v současných ozbrojených složkách většinou zúžila na jejich využití coby vstupního nástroje (tedy alternativního prostředku na otevírání dveří), přesto nadále zůstává efektivní výzbrojí, která má zvláště v ozbrojených konfrontacích na krátkou vzdálenost rozhodně i dnes své opodstatnění. A to může nastat i v průběhu sebeobraně situace.



Obr. 16 Samonabíjecí brokovnice Saiga na bázi konstrukce Kalasnikova pozměnily mnohé názory na úlohu brokových zbraní v moderním ozbrojeném konfliktu.

1.3.1 Druhy a vlastnosti bojových brokovnic

ČTYŘI DNY V TÝDNU JSEM UVNITŘ, JÁ I MOJE DVANÁCTKA BROKOVNICE. HÁDEJ, KTERÉ DNY TO JSOU.

NÁPIS NA JEDNOM Z DOMŮ V AMERICE

My se zde, vzhledem k zaměření této knihy, nebudeme zabývat zbraněmi určenými pro lov nebo provozování nejrůznějších sportovních disciplín. Budeme mluvit o typech, které se jeví vhodnými coby nástroj k řešení defenzivních situací. Protože v dnešní době existuje mnoho typů, které vyhovují zmíněným účelům, my si zde alespoň definujeme hlavní varianty, odlišující se především konstrukcí.

Jednak si lze zvolit takřkajíc klasickou cestu – tedy tzv. „pumpu“ (viz obr. 17, 18, 19, 20A, 20B). Toto řešení na bázi systému „Pump Action“⁹ bývá nejen cenově nejdostupnější, ale uvedené zbraňové systémy zároveň patří i k nejspolehlivějším, tedy naprosto nezávislým na typu, výkonu (a někdy i kvalitě) nábojů. Jsou prakticky řečeno, „všežravé“. Také obsluha těchto zbraní je poměrně jednoduchá.

⁸ Tento muž, který se v USA stal doslova legendou, sloužil u NYCPD SOU (Stake-Out-Squad). V rozmezí let 1968–73 zde prodělal několik desítek přestřelek, v nichž dosáhl přesvědčivých výsledků, které asi dodnes nemají obdoby. Dokázal totiž osobně eliminovat neuvěřitelných 11 ozbrojených zločinců. Následně po dlouhý čas působil jako instruktor ozbrojených složek a široce propagoval svůj v praxi osvědčený způsob „instinktivního míření“, založený na vnímání ne mířidel, ale hrubé siluety zbraně. Tato metoda, jak říkal, dávala šanci: „dostat svou střelu první do cíle“ a bourala do té doby zavedenou koncepci „no sights = no hits“ (tedy volně přeloženo: bez mířidel není zásahu). Trochu paradoxní je, že tento hrdina tolika ozbrojených konfrontací se nakonec stal obětí banální autonehody, zaviněné protijedoucím traktorem.

⁹ V některých pasážích této knihy se občas objevují i anglické termíny. To v žádném případě neznamená snahu o jakési vytěšňování českého jazyka a zavádění „amerikanismů“ za každou cenu. Vzhledem k tomu, že většina informací přichází z amerických končin, často se u četných uživatelů zažívá původní slangový pojem, který je buď naprosto typický, nebo dokonce v našem jazyce nemá potřebný ekvivalent. Protože se s ním navíc může čtenář běžně setkat nejen v zahraniční literatuře (nebo i v rámci případné kooperace či střeleckém výcviku v zahraničí), ale čím dále častěji i u nás po střelnicích, považujeme za podnětné jej občas uvádět i zde.



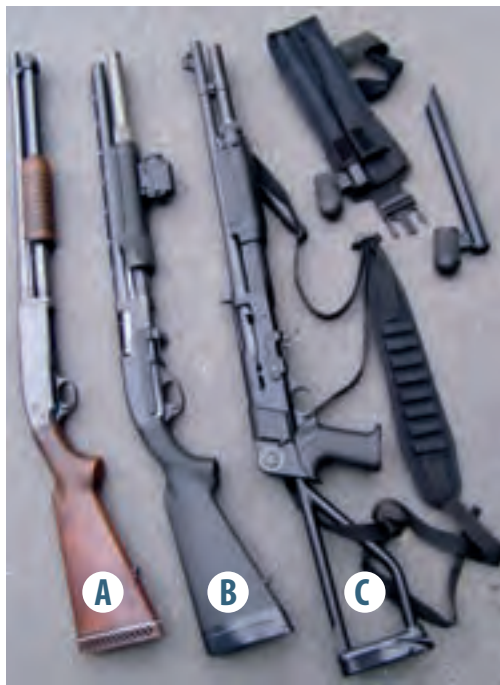
Obr. 17 Americké pumpy Mossberg (první zleva) a jejich klony Maverick (druhá a třetí zleva).



Obr. 18 Různé provedení opakovací brokovnice CBC/Magtech Model 586 (Brazílie).



Obr. 19 Brokovnice Winchester 1200/1300 Defender (USA).



Obr. 20 Brokovnice Browning BPS (A), Remington 870 (B), Benelli M3T (C).



Obr. 21 Samonabíjecí brokovnice Saiga 12 na bázi systému Kalašnikova.



Obr. 23 V soutěžní praktické střelbě IPSC brokovnice Saiga natolik rozvířily vody divize Open, že si to vyžádalo změnu pravidel.



Obr. 22 Různá provedení a verze brokovnic ruské provenience Saiga 12.



Obr. 24 Samonabíjecí Franchi SPAS-15 byla jednou z prvních brokovnic užívajících schránkový zásobník.

Obr. 25 Turecký samonabíjecí AKDAL-1919 je novým objevem v oblasti brokových zbraní.

Další skupinou jsou brokovnice samonabíjecí – tzv. „automaty“, jak tyto samonabíjecí typy někdo slangově nazývá (viz obr. 20C). Ty jsou sice schopné opakované střelby bez nutnosti provádění manuální činnosti, jako už zmíněné opakováčky, ale jejich spolehlivá funkce je zase závislá od výkonu užité munice, a tak v nich zase nelze užívat veškeré druhy střeliva. Společnou nevýhodou obou zmíněných skupin je omezující délka zbraně, daná délkou trubicového zásobníku (nábojové schránky¹⁰) a jejich dosti omezená kapacita. Také zde lze vytknout až bolestně pomalé dobíjení (pokud nebereme v úvahu nemotorné IPSC speciály, doplněné tzv. rychlonabíječi nebo dále probírané samonabíjecí typy na schránkové zásobníky), neboť se musí postupně plnit náboj po náboji – což může být v bojové situaci poměrně problém. Tím nejmodernějším vůbec jsou pak brokové samonabíjecí speciály, opatřené schránkovými zásobníky – např. Saiga, Vepr (viz obr. 21–23), SPAS 15 (Special Purpose Automatic Shotgun – viz obr. 24), AKDAL 1919 (viz obr. 25) apod.¹¹ Jejich ovládání se však už moc neliší od manipulace s poněkud robustnější karabinou.

Obecně jsou brokovnice, na rozdíl od mnoha jiných zbraní, jakýmsi multifunkčním nástrojem, který může být využit i pro jiné činnosti než pro řešení ozbrojeného konfliktu. Mimo jiné dokážou kupříkladu vystřelovat zámky či panty dveří (viz obr. 26), signalizovat vystřelováním speciálních světlic, zaplňovat prostory pomocí munice se slzotvornou látkou¹², rozstřelovat výbušná nástražná zařízení, nebo pomocí ústového nástavce a speciálních výmetných nábojů také vystřelovat dýmovnice, granáty či lana (viz obr. 27) atd.¹³



Obr. 26



Obr. 27

¹⁰ Dle u nás zavedené terminologie je zásobník zpravidla odnímatelnou součástí zbraně zajišťující její zásobování střelivem, zatímco nábojová schránka je pevnou součástí se shodnou funkcí. Nicméně v anglosaské literatuře se pro obě součásti užívá termín „magazine“, a to i v případě brokovnic, takže my se zde budeme pro zjednodušení rovněž držet označení „trubicový zásobník“.

¹¹ Saiga a Vepr jsou brokové zbraně na bázi osvědčené konstrukce AK. Jedná se vlastně o samonabíjecí verze Kalašnikovů, využívající velkokapacitní schránkové zásobníky. Poměrně nové zbraně AKDAL 1919 jsou zas brokovými verzemi pušek AR15/M4.

¹² Takové náboje, schopné projít sklem či dveřmi, se používají u některých bezpečnostních složek.

¹³ Společnost TASER International, specializující se na produkci na dálku vystřelujících elektrických paralyzérů, počala od roku 2007 pro policejní účely dokonce nabízet zvláštní náboje do běžných brokovnic ráže 12. Střelivo obsahuje malé elektrošokové zařízení nazvané XREP. To po dopadu dokáže předat živému cíli 20 sekund trvající výboj, který po tuto dobu prý dokáže osobu (či zvíře) zcela vyřadit z jakékoliv činnosti.

A jaké nám vlastně brokovnice mimo to poskytují výhody v ozbrojeném střetnutí? Jednak dávají možnost k zásahu i značně obtížných, kupříkladu pohyblivých se cílů. Čím je brokový roj dále od střelce (to platí do určité vzdálenosti – viz kapitola 2.3.1.1), tím se více rozptýluje a zvyšuje tak pravděpodobnost zásahu – zamíření tudíž nemusí být tak pečlivé a časově náročné. Rozptýl broků zde tak promíne i mírnou nepřesnost, která by například u dlouhých kulových zbraní znamenala už i zcela minulé cíle. Brokovnice všeobecně také disponují obrovskou zastavující schopností. I zásah pouhou polovinou broků (a to často i mimo vitální zóny) znamená zpravidla vyřazení lidského cíle z další činnosti. Zásahu z bližší vzdálenosti se pak, ne právem, říká lidově „kryší nora“. Jak někdo jednou velmi výstižně řekl: „V boji je dobré stát na té správné straně brokovnice...“

Navíc se běžné broky z olova¹⁴ považují za mnohem vhodnější k použití v městských aglomeracích – jednak díky kulovitému tvaru rychle ztrácejí rychlost (a ohrožená vzdálenost je zde tak nepoměrně nižší než je tomu u pušek či pistolí), jednak u olověných broků na tvrdém povrchu (jako je beton, asfalt, dlažba) bývá i menší tendence k rizikovým odrazům. Brokové zbraně jsou též velmi univerzální a někdy až multifunkční (zvláště opakovací typy).

Abychom ale jen nechválili, brokovnice mají také i své nedostatky. Lze uvést například dost velký zpětný ráz (zejména u nábojů Magnum s vyšším výkonem – viz kapitola 2.3.1) a především pak rapidně omezenou vzdálenost použití či nepoměrně nižší průbojnou schopnost proti krytům (rozhodně ve srovnání s puškami/karabinami na výkonné kulové náboje). Také může být nebezpečnější je použít tam, kde cíl bude například v těsné blízkosti nezúčastněných osob¹⁵ (viz obr. 28).



Obr. 28 „Bludný brok“.

¹⁴ I když v současnosti existují broky z jiných materiálů, než je olovo, pro sebeobraně či bojové použití se v případě Pb jedná o nejpoužívanější alternativu hromadné střely. Například broky, vyrobené z oceli se užívají spíše jen v myslivectví – důvodem toho je ochrana životního prostředí (ocel se v přírodě rychle rozkládá a nepůsobí takové škody jako toxické olovo – viz kapitola 2.3.1.3).

¹⁵ V brokovém roji se občas může odchýlit některý z broků (tzv. „bludný brok“) a skončit i významně v jiném místě dopadu než zbytek hromadné střely (např. na 15 metrů v raritních případech i o jeden metr).



Obr. 29 Objevily se také některé opakovací typy, které byly uzpůsobené na používání schránkových zásobníků – jako zde pumpovací brokovnice Valtro. Konkrétně tento typ se dle většiny názorů příliš nevydařil, a to až již pro svou poměrnou nespolehlivost, nebo díky až příliš těžkým zásobníkům. Ty se pro svou hmotnost zdály být i v prázdném stavu jako naplněné.



Obr. 30 Brokovnice „pumpa“ popis částí

Hlaveň s tzv. lištou či bez lišty (1), muška – zde i přídatná světlovodná (2), pohyblivé předpažbí – zde s montážními raily a přídatnou rukojetí (3), trubicový zásobník¹⁶ (4), pouzdro závěru (5), plnicí otvor s podavačem (6), výhozní okno (7), spoušť a lučík spouště (spojené spoušťové ústrojí) (8), pojistka (9), tlačítko pro odblokování závěru (10), rukojeť (11), pažba (12), botka (13).

¹⁶ Dle u nás zavedené terminologie je zásobník zpravidla odnímatelnou součástí zbraně zajišťující její zásobování střelivem, zatímco nábojová schránka je pevnou součástí se shodnou funkcí. Nicméně v anglosaské literatuře se pro obě součásti užívá termín „magazine“, a to i v případě brokovnic.

1.4 Výcvik s dlouhou zbraní

UMĚNÍ VÁLKY NÁS UČÍ NEDOUFAT, ŽE NEPŘÍTEL NEPŘIJDE, ALE SPOLÉHAT SE NA TO, ŽE JSME PŘIPRAVENI HO PŘIVÍTAT.
SUN TZU, ČÍNSKÝ GENERÁL A STRATÉG

1.4.1 Základní pomůcky

OMNIA MEA MECUM PORTO – VŠE SVÉ SI NOSÍM S SEBOU.
VOJENSKÉ HESLO ŘÍMANŮ

Pro první výcvikovou fázi nebude, tedy mimo samotné zbraně, zásobníků a munice, zapotřebí nějaké širší vybavy. Kromě obvyklých ochranných prostředků, tedy sluchátek¹⁷ a brýlí, je však vhodné si připravit i sadu pro čištění, specializovanou na dlouhé zbraně (zde pozor na ráži a tedy výběr průměru kartáčků). Jednou z osvědčených čistících souprav jsou například sady s pružnými vytěráky (Bore Snake nebo OTIS – problematikou čištění a údržby dlouhých zbraní se podrobněji zabývá kapitola 1.6).

Také je potřeba si vybrat nějaké vhodné transportní pouzdro – je praktické, pokud se do něj vejde nejen zbraň se všemi doplňky, ale i veškeré příslušenství. Jestliže disponujeme dražší zbraní, osazenou nějakým ne zrovna laciným zaměřovačem (viz kapitola 3.1.4), není též od věci zvolit pro transport nějaký z tzv. nezníčitelných kufrů (Pelican, Storm, Explorer apod.). Takové značkové produkty s přehledem zaručí netknutost zranitelnějších částí vybavy, i když na ně ve vozidle někdo nahází další objemná zavazadla. Některé z nich mají uvnitř další klasickou přenosku. Důvod je jasný – těžší a odolný kufr zůstane po dojezdu v autě na parkovišti a na střelišti si střelec odnáší pušku pouze v lehkém textilním obalu (který pak navíc může v poloze vleže posloužit jako podložka – viz obr. 31). Podobná zavazadla také mají možnost uzamčení, a tak splňují daná kritéria při případné letecké přepravě.



Obr. 31

¹⁷ Co se týče ochrany sluchu, pro používání s dlouhými zbraněmi nemusí být každá sluchátka vhodná. Pušky a brokovnice, na rozdíl od krátkých zbraní, mají zpravidla větší hlukový efekt (znásobený kupříkladu použitím na krytých střelnicích, kde se zvuk odráží a někdy může být opravdu nepříjemný), takže je zapotřebí obstarat si vhodnou vybavu, cílenou pro tlumení daleko vyšších decibelů. Problém ale může nastat i s tvarem takové ochranné pomůcky – občas se lze setkat se sluchátkem takového designu, které je problémem spolu s dlouhou zbraní vůbec používat. Mohou totiž vadit jak běžnému přilícení k pažbě, ale také se během střelby posouvat a nezřídka střelci spadnout z hlavy – což je poněkud nepříjemná záležitost. Před pořízením sluchátek je proto dobré si vše dobře zvážit a případně i vyzkoušet jejich vhodnost.

Dále by měl vlastník dlouhé zbraně také přemýšlet o tom, kde bude svou zbraň vůbec skladovat¹⁸. Zkrátka jak ji zabezpečit proti ztrátě i zneužití – to znamená pořídit vhodný, dostatečně rozměrný¹⁹ trezor. Do těch malých, určených taktak na krátkou zbraň, by se puška rozhodně nevešla, byť by měla sklopnou pažbu a její vlastník velkou sílu...



Obr. 32

Pro nácvik základní manipulace se zbraní (plnění zásobníků, nabíjení, vybití apod.) stojí za to pořídit si i nějaké školní náboje (viz obr. 32) – ty zvláště v počátku, kdy ještě zpravidla nejsou dostatečně zažitě bezpečnostní zásady, mohou zamezit nějaké nebezpečné situaci či dokonce přímo tragédii.

A jako poslední je pochopitelně zapotřebí vhodná střelnice. Bohužel takových, které odpovídají požadavkům na opravdu plnohodnotný praktický výcvik s dlouhou zbraní (obzvláště pro střelbu na větší vzdálenosti), je u nás spíše jako šafránu.

1.4.2 Specifika „dlouhých“

OSOBNÍ ZBRANĚ POZVEDLY LIDSTVO Z BLÁTA, A PUŠKA JE KRÁLOVNOU OSOBNÍCH ZBRANÍ.
PLUKOVNÍK J. D. „JEFF“ COOPER

V následujících kapitolách se už soustředíme především na ty nejpodstatnější odlišnosti, kde se ovládání a výcvik v oblasti pušek a brokovnic výrazněji liší od toho, co je už popsáno v předchozí knize, tj. *Manuál obranné střelby I* (pokud je vhodné poukázat na souvislost s jinými pasážemi této či předchozí knihy, je vždy čtenář pomoci odkazu přesměrován k patřičným dalším informacím). Jak bylo již napsáno v úvodu – spousty technik, postupů a metod výcviku totiž jsou buď u krátkých i dlouhých zbraní totožné, nebo z nich lze, vzhledem k provázanosti, vycházet. Veskrze tu platí to, co jednou kdosi poznamenal: „Kdo umí dobře s krátkou, s dlouhou se už naučí poměrně rychle.

¹⁸ Přechovávání zbraní (tzn. jejich uschování, uložení nebo uskladnění) je u nás upraveno ustanovením § 58 zákona o zbraních; technické požadavky na zabezpečení zbraní a střeliva jsou upraveny nařízením vlády č. 338/2002 Sb., o technických požadavcích pro zabezpečení přechovávaných zbraní nebo střeliva a o podmínkách skladování, přechovávání a zacházení s černým loveckým prachem, bezdýmným prachem a zápalkami, ve znění pozdějších změn.

¹⁹ Spíše se vyplatí takový trezor zvolit větší než menší. Nezřídka to totiž končí tak, že si čerstvý majitel dlouhé zbraně pořídí trezor „tak akorát“, tedy na 1–2 pušky. A za nějaké 3 roky poté už zápasí s tím, jak dovnitř umístit pušek pět a zavřít dvířka. To pak zpravidla stojí jak hodně nervů, tak v horším případě i škody na citlivých částech zbraní (např. zaměřovačích). Proto je rozhodně vhodnější pořídit trezor raději objemnější – vyplatí se to vždycky, a to nejen z hlediska komfortu a šetrnosti při manipulaci s uskladněnou výzbrojí. I když jej totiž plně nevyužijeme pro uskladnění více zbraní a střeliva, můžeme do něj popřípadě schovat i všechny jen trochu cenné věci během své delší nepřítomnosti, dovolené apod.

1.4.3 Bezpečnost „s dlouhými“

LIDSKÉ BYTOSTI, KTERÉ JSOU TÉMĚŘ UNIKÁTNÍ TÍM, ŽE JSOU SCHOPNY UČIT SE ZE ZKUŠENOSTÍ JINÝCH, JSOU TÉMĚŘ POZORUHODNĚ SVOJÍ ZJEVNOU NEOCHOTOU TAK ČINIT.

DOUGLAS ADAMS

Do míst, kde budeme trénovat s dlouhou zbraní, ji nejobvykleji přivážíme v nějakém vhodném přepravním zavazadle či kufru. V tomto stavu s ní můžeme stěží někomu ublížit. Problém ale nastává během výcviku na střelnici – jen sotva ji totiž můžeme vždy po provedení střeleckého cvičení sklidit do pouzdra na opasku, jako tomu je u zbraně krátké. Pokud se jedná o naprosto základní výcvik nebo nastřelování dlouhé zbraně, ta může, během vyhodnocování terčů či přípravě na další položku, zůstat ležet např. na pultu či na podložce na střelišti. Pozor, v takových případech je nutné mít zbraně vždy pod dozorem. Nejen že by tam po našem návratu na palebnou čáru nemusely také už být, ale bylo by dost nepříjemné, pokud by si s nimi někdo „hrál“, když jsme zrovna někde u terčů před jejich ústím.

Později, během realizace náročnějších dynamičtějších cvičení, již ale budeme potřebovat mít většínou zbraň stále u sebe – obvykle tedy zavěšenou na nosném řemenu (viz kapitola 3.1.8). Při přecházení po střelnici by měl být pak zpravidla směr pušky dolů, zásobník vyjmutý ven a pojistka v poloze „zajištěno“. Přepnout automaticky na polohu „SAFE“ by měl střelec VŽDY (a později toto dělat i zcela podvědomě), pokud hodlá pustit zbraň oběma rukama (tedy nebude-li ji držet a kontrolovat alespoň svou silnou rukou – viz kapitola 3.2.15). Je to jednoduchá zásada a ověřeně se osvědčuje ji dostatečně nadřilovat. Platí to jak pro prázdnou a zkontrolovanou dlouhou zbraň přenášenou v průběhu výcviku, tak i během náročnějších střeleckých cvičení s nabitou zbraní. A koneckonců i následně v reálu (zde nastává určitý problém u skupiny zbraní AK – viz kapitoly 1.5.1 a 3.2.1).

U Sa58 je během přestávek na střelnici výhodou, pokud navíc ještě závěr necháme v zadní poloze – to dává možnost i letmé kontroly pohledem, že je zbraň pro své okolí skutečně bezpečná. Podobně můžeme zajistit např. i zbraň na bázi AR15/M4, ale zde často po neúmyslném doteku záchyty, umístěného na boku, sjede závěr vpřed. U pušek typu AK pak závěr zachytit vzadu kvůli konstrukci není možné (vyjma těch opravdu nejnovějších verzí). Není proto od věci do závěru během jeho spouštění sevřít speciální signální „praporek“ (viz obr. 33 a 34), nebo je v nouzi možné užít improvizovaně jiný vhodný předmět – např. i smotek terče nebo kus přehnutého kartonu (viz obr. 35). Pokud zkrátka něco ze závěru už na dálku očividně trčí a ten se tím pádem nedovře, je úroveň bezpečí kolem potom nepoměrně vyšší.

Striktní dodržování bezpečnostních pravidel je zde rozhodně na místě – u dlouhých zbraní je průbojnost nepoměrně vyšší a zóna ohrožení se na rozdíl od zbraní krátkých pohybuje ne ve stovkách metrů, ale v kilometrech (např. u 7,62×39 je to kolem 3 000 metrů). U brokovnic je tato vzdálenost sice nepoměrně redukovánější (broky díky jejich kulatému tvaru rychle ztrácejí rychlost), ale to rozhodně neznamená, že bychom někdy měli podceňovat ničivou schopnost brokových zbraní na nejbližší vzdálenosti. Ohrožený prostor zde můžeme zhruba odhadnout – a to když průměr užitých broků násobíme stem (takže u 7mm broků to dělá cca 700 metrů...). Ty proto po střelnici přenášíme raději se závěrem v zadní poloze (u „pumpiček“ předpažbí staženo vzad). Pokud nemáme zbraň na nějakém vhodném popruhu, je lépe ji v přestávkách mezi střelbou nosit směrem kolmo vzhůru, ústí výrazně nad úroveň vlastní hlavy (o dalších bezpečnostních faktorech, spjatých už spíše s pokročilejším užíváním dlouhých zbraní, si budeme povídat ve Fázi II a III, v kapitolách 2.3.2 a 3.2.15).

Pozor!

Nikdy se nevyplácí podceňovat či nějak obcházet výše zmíněné bezpečnostní postupy (a to jak z hlediska nedostatku času, či jen obyčejné pohodlnosti nebo trestuhodného ignoranství). Zásady jsou koncipovány tak, aby byla opravdu co nejmenší šance, že se přihodí nějaká mimořádná, velmi nepříjemná situace. Přes to všechno se i velmi zkušený střelci po mnoha letech praxe dočkají toho, že zaburácí rána a v lepším případě je následkem pouze díra ve zdi (či prostřelená lednice nebo televize – a rozdíl je trefit doma něco z pistole, nebo rovnou z brokovnice...). Úsměvně se říká, že střelci se v tomto ohledu dělí na dvě skupiny – na ty, kteří si již náhodně vystřelili, a pak na ty, které to teprve čeká...“. Pravdou je, že čím manipulujeme se zbraní pravidelněji, tím je pravděpodobnost nějakého našeho selhání vyšší a vyšší. Nic neprovede zkrátka jen ten, kdo se zbraně nebude dotýkat vůbec. To ale není zajisté náš případ – my chceme se zbraní pracovat intenzivně a zároveň tak, jak nejbezpečněji to jen lze. Zbraně by nás neměly neúnosně ohrožovat, ale spíše nám sloužit – a to i k naší obraně. Nechceme být nakonec přeci nebezpečnější svému okolí a také i sami sobě, než by to hrozilo od případného útočníka.

Zmínovaná varování, jak bylo naznačeno výše, v žádném případě neplatí jen pro ty méně zkušené střelce – někdy je tomu v praxi bohužel naopak. Je prokázané, že s postupnou automatizací všech střeleckých technik dostupných u uživatelů zbraní ubývá i nezbytná pozornost a ostražitost (viz obr. 36).

Rozličné plastové pomůcky výrazné barvy se buď zasunou dovnitř do komory a jejich zadní rozšířená část pak ční bokem ven z výhozního okénka (viz obr. 33A), nebo jiná, o něco dokonalejší zařízení, se zespodu zasadí do zásobníkové šachty – nejenže pak fixují závěr v zadní pozici, ale také současně brání případnému použití zásobníku s ostrou municí (viz obr. 33B). Občas jsou ale k vidění i speciální bezpečnostní tyčky, které je po demontáži možné zasunout zezadu do hlavně (viz obr. 34), fixovat v nábojové komoře a poté znovu zkompletovat zbraň. S tou jde pak běžně manipulovat (tj. natahovat závěr apod.), ale střelba je současně vyloučena. Část tyče v signálním zbarvení navíc umožňuje všem kolem jasně vidět, že zbraň je „safe“.



Obr. 33



Obr. 34